Topeliuksen satuja:

VII.

Jättiläs-Laiwa.

Satu.

(Suomennos.)

[C.A. Grönberg]

Pori, O. Palander'in kirjapainossa, 1871.

Näytetty: J. R. Westerling.

Toornio on kaupunki korkialla Suomenmaan pohjoisimmassa osassa, suuren ja kauniin joen warrella, jonka nimi on Toornionjoki. Tosin ei Toornio ole mikään suuri kaupunki, sen tietäwät kaikki paitsi lapset siellä, jotka owat siitä wakutetut, että Toornio on suurin ja parahin kaupunki maailmassa; mutta kirkko on siellä ja koulu ja porimestari ja wiskaali ja tullinhoitaja ja postimestari, aiwan kuin suurissakin kaupunkeissa. Toornionjoesta saadaan monia ja suuria lohia, joita suolataan tynnereihin ja wiedään pitkälle ulos, sittemmin pinaatin kanssa syötäwäksi eli uunissa lohisokerona paistettawaksi. Ja muutamia penikulmia pohjanpuolella Toorniota löytyy wuori Aawasaksa, jossa aurinko mittumaariyönä on kello 12 näkywissä, ja sinne matkustaa silloin monia matkailioita, jotka piirtäwät siellä nimensä wuoreen ja syöwät waaraimia ja maitoa ja taalepiimää maanmiehien tuwissa.

Toorniossa asui entisinä aikoina rikas kauppias nimeltä Pekka, joka tawallisesti

kutsuttiin Tuuna-Pekaksi, ollen kotoperää Tuunan pitäjästä Ruotsista. Hän oli niin rikas, että hänellä yksin kuului kaikki kaupunnin laiwat ja puolet taloista kaupunnissa, ja koska kuninkas kerran samosi Toornioon sydänyö-aurinkoa katsomaan, rawittiin hän Tuuna-Pekalta 12:ta warsin lohesta walmistetulla herkulla. Ja koska ilma silloin mittumaarian aikana oli wähän kylmäämää, antoi Pekka lämmittää kuninkaan huoneen pelkällä kanelilla. Jaa, hän oli niin rikas, että hän antoi kaikki saranat owissansa walmistaa hopiasta ja joi joka ilta puolen tuoppia olutta kultakannusta, jossa kuusi timanttia oli kannessa. Myöskin oli hänen tallissansa neljä kesy-karhua, jotka kukin saiwat ruu'aksensa päiwittäin eläwän karitsan. Niin rikas ja julma oli Tuuna-Pekka.

Mutta koska ihminen koskaan ei saa tarwettansa, waikka hänellä koko maailman tawarat olisiwat, niin arweli Tuuna-Pekka, että hänen, joka jo niin oli rikas, tarwitsisi tulla seitsemän kymmentä kertaa rikkaammaksi. Siksi antoi hän noutaa mainion tietäjän Lapista ja kysyi, luwaten suuren palkinnon, mitä hänen olisi tehtäwä tullaksensa äkkiä rikkaimmaksi miehekksi maailmassa. Noita pyyhkäisi partaansa, otti hywän nielauksen olutta ja arweli asian kannattawan, wähän

miettimistäki. Ja sittekuin hän asiaa oli seitsemän ajast'aikaa tutkinut, kysynyt henkiltä ilmassa, noidilta tuntureissa ja Ahtilta järwellä, tuli hän muutamana päiwänä Tuuna-Pekan luokse ja lausui näin:

"Tahdon sanoa teille, isä Pekka" — sillä siihen aikaan kutsuttiin wain ritarit herroiksi, ja heidän waimonsa rouwiksi, mutta muut ukot ja akat nimitettiin isäksi ja äideksi — "tahdon sanoa teille, isä, että käytätte kauppaanne juurikun mikä rukka ikään. Täällä on teillä seitsemän laiwaa, jotka kunaki kesänä wiewät ulos muutaman köyhän terwatynnerin ja tuowat kotiin muutaman waiwasen tynnerin suoloja, jolla woitatte muuan tuhannen riksiä eräänsä. Mutta olisiko teillä laiwa niin suuri, että se yksinänsä weisi senwerran kuin sata muuta laiwaa, niin woittaisitte kerrallan sata wertaa enempi kuin tähän asti; hoksaatteko tuon, isä Pekka?"

"Hohhoo," arweli Pekka, "tottama tuon hoksaan. Mutta tuommoiseen neuwoon ei tarwitse tietäjä ollakaan. Kaikki tämä hywä ystäwäni olisi hywinki edullista, mutta mistä saada ainetta tuommoiseen laiwaan? Ja mistä ottaa miehistöä sitä rakentamaan?"

"Olkoon se minun huolenani," wastaisi tietäjä. "En ole suotta aikojani elänyt sata talwea ja oppinut tietoani Lapinmaan lumi-

keiltä. Tuo tänne satatuhatta riksiä ensi alukſi ja rakenna riittäwä laiwa-walkamo meren rannikolle, niin noudan ensi talwena ainetta ja miehiä."

"Mutta jos sinä petät minun?" lausui Tuuna-Pekka.

"Minä wannon partani kautta," sanoi tietäjä, ja tämä oli painawinta millä wakuttaa woisi.

"Nonoh, kyllämä jo uskon sinua", wäitti kauppias.

Tuuna-Pekka antoi anotut rahat ja rakensi itsellensä hirweän suuren laiwawalkaman rannalle missä meri oli sywintä. Seuraawana talwena tuli tietäjä monen sadan kuorman kanssa kaikkein korkiampia laiwaaineita kuin koskaan on nähtywä, semmoisia kun wain Kuusamon tuntureilla ja Paltamon erämaissa kaswaa. Pelkat oliwat hakatut korkiammista ja paksummista petäjistä, jotka wedenpaisumisesta saakkaa metsässä owat kaswanneet ja joka wuodella kynnellisen wahwenneet. Tämäpä oli kummallinen kulkujuna: tietäjä oli hewoisien siassa waljastanut kunki re'en eteen kaksi hirmuista karhua, jotka möriſiwät, jotta seitsemän penikulmaa kaikkui ympärinsä ja kaikki wähät pojat ja tytöt kiiruhtiwat pakoon. Purr urr, kiriſi lumikinoksissa re'en anturien yli mennessä. Tie=

täjä itse istui etumaisella kuormalla kädet kainaloissa ja näytti hywin julmalta, ehkä hän oli lyhyt ja paksu kuten wanha männyn kanto. Kuormien ääressä käwi hiidensuuruiset miehet wanhasta Kainunkansasta, jotka asuiwat tuntureilla ja oliwat paripäätä muita ihmisiä pidemmät. Ne kantoiwat olillansa karhun-nahkoja ja muuten karwaiset waatteet poron-nah'asta; käsissänsä pitiwät he hirmuisia lyömäkirweitä ja näkyiwät niin julmalta, että kaikki ristityt ihmiset juoksiwat, metsään heidän edestänsä. Ei ilman syytä arwellut kansa niitä hiisiä kastamattomiksi pakanoiksi; ja koska pappi kysyi mistä kotoperää oliwat, wastaisiwat metsäläiset olewansa Susilan kappelista Karhulan pitäjää. Nämätpä oliwat siewiä poikia katsella. Koska he siten retkesiwät Toornioon lauloiwat he Porin marssia, sillä Porin ruotsalainen nimi Björneborg, merkitsee karhulaa.

Nyt alkoi Tuuna-Pekka rakentamaan. Ja niin walmistettiin suurin laiwa, kun koskaan on maailmassa löytynyt. Milloinkaan ei kukaan enä rakenna senwertaista, sittekuin Kainulaiset owat kokoon kutistuneet tawallisiksi ihmisiksi, samaten kuin petäjätki heidän aarniometsissänsä owat wähentyneet tawallisiksi puiksi. Laiwa oli niin suuri, että kun perä oli Toorniossa, ylettyi keula Uuden-

Kaarlepyyn kohdalle ja koska haaksi käännettiin löi keulapuun haarikko metsät Hämeessä kumoon. Laiwassa oli kolme mastoa. Jokainen masto oli niin korkia, että kun wähä poika kapusi ylös isoon mastoon, oli hän wanha ukko alas palattuansa. Ja kunki maston wäliä sai pääsky, joka on nopiampi lintu lennossa, lentää koko kesäisen päiwän. Laiwan wäestöksi wourattiin kuusi tuhatta raitista merimiestä, jotka kunaki päiwänä söiwät tuhannen leiwiskää papuja ja kolmetuhatta sammiollista puuroa. Oli myös jokaisessa köyden mutkassa kapakka, jossa miehet joiwat olutta ilman riitasa ollen. Mutta pahin oli, että joka erä kun tämän äärettömän laiwan piti kääntymään, ratsasti hewoismies kolmeki päiwää yhdestä köydestä toiseen huutaen täyttä kurkkuansa: peräsin wasemmalle! wasemmalle!

Mahtaako tämä kaikki ollakaan totta? Niin, siitäpä ei woi kukaan olla warma. Mutta niin merimiehillä on tapana kertoa, koska talwisin kotona istuwat ja tukkeita nykiwät. Kyllä he Akkepanuutin tuntewat, sillä se oli tämän suuren ja komean laiwan nimi. **Akkepanuut** ei ole muuta kuin Tuuna-Pekka, kirjaimet takaperin luettuna. Olihan jotaki kuten kopeutta Tuuna-Pekasta lähettää nimensä takaperäisenä ulos maailmaan.

Tietäjä, joka laiwan rakensi, koetti suojata sitä kaikista muille laiwoille sattuwista waaroista. Hän loihtui sitä kaikenlaisilla keinoilla, jotta tuli, ilma ja wesi eiwät Akkepanuutia wahinkoitsisi. Ja niin työnnettiin Jättiläs-laiwa walkamalta. Hui — se jyrisi kun ukkonen — wesi kuohusi — kiiskiset kum'masteliwat awosuin ja unohtiwat nenänsäki niistämän — lohet hyppiwät sylen korkeuteen wedestä, ja kansasto rannalla kirkui: "hurraa, hurraa!"

Mutta mistä tuolle suurelle haahdelle nyt sopiwa laiwuri saataisi? Tuuna-Pekka antoi kuuluttaa kaikissa Suomen ja Ruotsin kirkoissa, että se laiwuri, joka 18 penikulman päästä näkisi mitä tornin kello Tornniossa olisi ja huutoputkellansa ääntäisi kolmenkymmenen kosken kuohun ylitse, jotta hän Oulunsta Kajaniin kuultaisi — hän pääsisi laiwattajaksi ja saisi kolme tynneriä kultaa kuukausipalkkaa. Niin tuli sinne sekä etelästä että lännestä koolta hakioita, mutta kukaan ei woinut nähdä mitä kello oli lyönyt ja se kun kowemmin huusi ei kuitenkaan woinut Ämmän wesiputouksen ylitse kuulta. Ei kukaan kelwannut; mitähän tehtäisi? Laiwa oli walmis purjehtimaan. Tuuna-Pekka aikoi jo ottaa tietäjän laiwuriksi, mutta tietäjä wastaisi: "kiitän nöyrimmästi, wettä en su-

waitse ollenkaan. Saisinko purjehtia piimäastiassa, olisin kai oiwa merimies.

Wiimeiseltä tuli wähäinen mies Naantalista, ei yli kahden kyynärän pitudeltansa, paljaspää, wääräsääri ja aiwan kummastuttawa. Hän asettausi Liminkon kirkon astimille, joka on 18 penikulmaa Toorniosta etelään käsin, ja koska häneltä kysyttiin mitä kello Toorniossa silloin oli, wastaisi hän, "odottakaa wähän; kaksitoista penikulmaa tästä lentää parwi hanhia luwultansa 68, kellon ja minun wälillä." Ja koska hanhet oliwat poistuneet, sanoi hän: "kello on juuri 21 minuuttia ja 4 sekuntia yli 10. Mutta huolimatoin on ainaki Toornion neuwoskunta, kun ei hämähäkin siimoja warista tunninosottajasta; siinä hyrisee 2 waapsiaista, 11 kärpäistä ja 39 sääskeä, joista 14 sääskellä on pitkät koiwet ja 25 lyhyet."

Tämän piti kansa merkillisenä. Mutta pikku-mies oli nähnyt oikein, ja nyt wietiin hän eräle kalliolle Ämmän suuresta koskiputouksessa Kajanin lähellä. Siellä pyydettiin häntä huutamaan koskimiehille, jotka kinasiwat Merikoskea ylöskäsin lähellä Oulun kaupunkia, että ne weisiwät Kajaaniin suurimman Turka-tokeesta saadun lohen. Kohta kirkasi pikku-mies jotta Oulujoen rannat wapisiwat ja wäki 120:ssä koskipurressa

kääntyiwät ja kysyiwät: "käyneekö Ukkonen Lapissa?" — Silloin arweliwat kaikki tämän wieläki merkillisemmäksi, ja pikku-mies otettiin laiwuriksi ja sai kolme tynneriä kultaa kuurahaa. Tynneri kultaa tekee Ruotsin rahassa 100,000 hopia taaleria, jonka werran kuninkas silloin sai weroa koko Oulunn läänistä ja Kajanin maasta.

Sitten päätettiin että Akkepanuut täytetäisin terwalla ja marjahillolla ja menisi Australiaan; sieltä takasin tuodaksensa wanillia, pippuria, inkiweriä, kartemummaa ja muskottikukkaa sekä sen lisiksi helmiä ja kultasantaa, niin paljon kuin mahtuisi. Ja niin purjehti jättiläslaiwa. Mutta mikä hirweä jyry eikö kuulunut merellä 50 penikulmaa ympärinsä koska wesi kuohui keulaa wastaan, ja mikä winkuna ja kiljuna koska köysistä ohjattiin, ja mikä kauhistus kaikissa meren asujamissa, aina walaskalasta ja merijalopeurasta kiiskiseen ja salakkaan, sitä on warsin mahdotoin kertoa. Koskaan ei tämän kummituksen wertaista ollut näkynyt Pohjanlahden rauhallisissa laineissa.

Tuuna-Pekka ja tietäjä seisoiwat laiturilla Toorniossa ja häilyttiwät käsiänsä riemusta. Pekka ajatteli kuten hän siten woitetuilla rahoillansa ostaisi koko Suomenmaan ja wielä ehkä hywän palan Ruotsistaki. Tie-

täjä taasen mietti, mitenkä hän, suuren työnsä palkkioksi, waatisi wähintäki koko Lapinmaan peuroinensa, karhuinensa, susinensa ja muine petoinensa. Että Akkepanuut mahdollisesti saattaisi rikkouta kuten muutki laiwat, sitä ei kumpikaan arwellut; olihan laiwa loihdittu tulta, ilmaa ja wettä wastaan. Mutta saadaanpa kuulla kuinka käwi.

Onnettomuus oli se, että tietäjä oli warsinki unohtanut loihtia myös neljänneen elementin, nimittäin mantereen kiwinensä, karinensa ja loukkauksine. Tietäjä oli miettinyt, että joskapa laiwa töytäisiki satoihin kareihin ja murtuisi tuhansin muruihin, olisi tämä wäleen autettu koska tuuli, wesi ja tuli-wahinkoitseman siassa parantaisi. Sitä paitsi ei yhdenkään noidan wallassa ole maata loihtia, joka on kaikkien eläwien iso-äiti ja noitien wanha täti. Akkepanuut oli siis waaratta kaikista paitsi merenpohjan-kareista, ja nepä pian tunnettiin. Tuskin oli laiwa kewittänyt ankkuria ja perä palan matkaa ehtinyt Tooniosta ennenkuin keula oli Merenkurkussa Waasan edustaalla. Tässä tapahtui että meri paikoin oli matalaa, jotta haaksi laahasi pohjassa, jonka tähden laiwuri ukkois-äänellänsä käski laiwaa kewittääksensä, 500,000 astiollista hilloa mereen heittämään. Sanottu ja tehty. Ratsastaja laukkasi ym-

päri laiwaa ilmoittamassa laiwurin käskyä, ja kohta työnnettiin astia astian jälkeen laineihin. Ja koska hilloa astionensa oli niin ko'olta, syntyi niistä se suuri kaunis saaristo wiheriäisillä saarilla ja luodoilla, jotka nyt löytywät pitkin rannikkoa Kokkolasta Kaskiseen saakka. Ihmettele sitten että nämät luodot owat niin suloisen makioita ja että niissä kaswaa ylimäärinsä marjoja. Kunaki wuonna elokuussa tulewat luodot wieläki usiasta kohden warsin punaiseksi marjoista mättäillä ja mättäin wierissä.

Niin pääsi jättiläs-laiwa töintuskin Merenkurkusta. Itämeressä käwi silloin myrskyn jälkeen aiwan korkiat laineet. Keittäjä oli parhaallansa puuron toimessa koska hirweä aalto löi laiwaan ja toi muassansa erään Hollannilaisen haahden, paiskaten sen päitäpitäin suorastansa puuropataan. "Katsos waan," kirkui keittäjä, "kuten noi tyhmät Ahwenanmaan pojat owat walmistaneet pieniä hernepalko-pursia ja heittelewät niitä tänne puuroamme sokaisemaan."

Itämeressä piti siis käännettämään, purjehtiaaksensa ulos Ayrisalmen ja Kattekaatin kautta, ja siinäpä huolta. Siinä kinattiin ja pinkoitettin köysiä sillä laadulla, että juuri oltiin Kyöpenhaminan yli purjehtimassa. Mutta wiimein kääntyi laiwa kui-

tenkin, ja töytäsi hywällä purjetuulella Äyrisalmeen. Hei, heijaa! huusi laiwuri. Hurraa! kirkui miehistö. Ja parhaallansa kuin heijasiwat ja hurrasiwat, pysäyi laiwa, kuten kahden seinän wäliin olisi työnnetty. Eipä tämä juuri ihmekään, sillä tarkemmin tutkiessa hawaittiin laiwa lewiämmäksi kuin koko salmi, ja niin istui se kiinni, kun poika lautapinon rakoon päänsä työnnettyä.

Niin, siinä seisoi nyt Akkepanuut. Siitä kowasta törmäyksestä oli laiwuri miehinensä lankennut istualle, ja siinä tilassa pysäyi kaikki hurraaminen kurkkuunsa. Mikä pinkoittaminen ja kinaaminen eikö taas alkanut saadaksensa laiwaa irralle lausuweteen, saatetaan ajatella. Tuuli puhalsi kaikiin woiminsa ja aallot tunkiwat päälle, niin paljon kuin koskankaan saattoiwat, mutta mikään ei auttanut. Tämä ylpeä laiwa istui waan auttamata siallensa. Ja koska sekä laiwuri että miehistö oliwat työskennelleet itsensä wäsyksiin ja turhaan työntäneet 300,000 terwatynneriä mereen, pitiwät he keskustelua ja päättiwät astua maalle asiata miettimään. Waan koska kerran oliwat maalle, päättiwät taas ei enä laiwaan menewänsäkään.

Kuusi wiikkoa umpeen istui siis laiwa salmessa, ja sillä ajalla tuli juutalaisia ja ruotsalaisia sitä kummastelemaan ja ryöstä-

mään siitä mitä wain saiwat. Ja koska siellä wieläki löytyi arwaamatoin paljous hilloa warsin puurona laiwan pohjalla, saattoiwat kaikki mökkiläiset Juutissa monet ajat kustantaa hilloa syötäwäksensä. Mutta kuuden wiikon kuluttua tuli kowia walituksia Juutin kuninkaalle "Herra kuninkas", walitti kansa, "auta meitä tästä hirweästä laiwasta! Se sulkee koko salmen, jotta yksikään purjehtia ei pääse ulos eikä sisälle. Kattekaatissa odottaa 700 laiwaa sisälle päästäksensä, ja Itämeressä 600 laiwaa päästäksensä ulos. Wenäjässä, Suomessa, ja Ruotsissa on kowa puute suolasta" — sillä sitä maata kowin rasittawaa kahwia ei silloin kaikeksi onneksi wielä nautittu, — "mutta koska kansa ei saa suolaa, teke se kapinan ja siitä alkaa warmaanki suuri ja kauhia sota pohjaisissa maissa."

Tuohon wastaisi kuninkas: "odottakaamme wielä wähän, tottahan aallot sen pian musertawat." Odotettiin siis kauwan, mutta aallot eiwät wähintäkään laiwaa wahinkoittaneet. Usia walituksia kuului taas joka taholta:" Herra kuninkas! Akkepanuut sulkee Itämeren parhaimman wedenjuoksun. Koska siis monet ja suuret joet laskewat wetensä tähän mereen, jonka liikawesi ei saa juosta pois, niin tulee siitä suuret wedenpaisumiset,

jotta maat ja kansat hukkuwat, kaupunnit häwitetään ja koko waltakunnat upoontuwat laineihin.

Mutta kuninkas tahtoi wieläki odottaa ja wastaisi tähän: "wuottakaat wähän, kuin myrsky tulee, rusentaa se laiwan muruiksi." Ja myrsky tuli, wihuri pauhasi ja rusenti kaikki, mutta jättiläs-laiwa jäi koskemata. Wiimeiseltä tapahtui kerran, että kuninkaan nuuskalaatikka tuli tyhjäksi, ja yli huowinhaltian suureksi hämmästykseksi, ei koko Juutin maassa löytynyt semmoista nuuskaa kun kuninkas tarwitsi. "Herra kuninkas", lausui huowinhaltia, "nuuska on loppu, ja salmi suljettu. Kuinka nyt saataisi laiwallinen nuuskaa.

Silloin wihastui Juutin kuninkas. "Lähettäkää tänne kymmenen linjalaiwaa ja kymmenen sotahaaksea. Asettakaa ne salmen kohden kanuunansa laskettamaan Akkepanuutiin. Hywin, tehtiinpä kun kuninkas käski. Kaikki kanuunat laukaistaisiin yhtä erää, jotta jättiläs-laiwa pirstousi sataantuhanteen muruun. Odotettiinpa hirmuista pamausta ja kaikki Juutin upsierit sitoiwat niistinliinat korwillensa, jott'eiwät ikuiseksi menisi toko lukkoon. "Yksi!" sanoi kuninkas; "yksi, kaksi, kolme!" — mutta ei yhtäkään pamausta kuulunut.

"Mitä wietäwää tämä merkitsee?" kirkaisi kuninkas, seisoissansa linnanmuurilla komentamassa. "Kaiketi ette minua ymmärtäneet? — Yksi, kaksi, kolme!" — Ei, luutat wälkkyiwät, ampujat wiittoiwat ja akat tuppasiwat puuwillaa korwiinsa, mutta yhtään pamausta ei kuulunut. Olipa semmoinen hiljaisuus, että sääsken surinan saattoiwat kuulla.

"Miks'ette laukase käskettyäni?" huusi kuninkas wihan wimmassa.

Meripäällikkö laiwastossa wastaisi: "kaikki on teidän Majesteetinne käskyn mukaan laadittu, mutta kanunat eiwät laukeaa.

"Senki peijakkaat," huusi kuninkas; "laahauksessa on kaiketi wika. Laahatkaa uudellensa."

Meripäällikkö laahautti toisesti, ja niin komenettiin taas: "yksi, kaksi, kolme!" mutta yksikään kanuna ei lau'ennut. Hiukset nousiwat kummastuksesta pystyyn koko Juutin kuninkaalliselta meriwäeltä. Upsierien hiuspalmikot seisoiwat suorana. "Ruuti ei pala," huusiwat ne.

"Tottahan ruuti palaa," sanoi ylirruutin-huoltaja. "Wikana on, että kanuunanne pitkällisen rauhan ajalla owat ruostuneet. Laskekaamme koko wuori hienoa ruutia Akkepanuut'iin, niin pamautamme sen warsin nuuskana ilmaan."

"Niin, tehkäämme wain siten," lausui kuninkas, joka samassa muisti rakastetun nuuskansa ja toiwoi jättiläs-laiwan sinne kussa pippuri kaswaa.

Sanottu ja tehty. Koottiinpa kaikki ruuti Juutin waltakunnasta, ja laskettiin Akkepanuutiin. Sitten kuulutettiin, että kaikki kansa pakkousi kuuden penikulman päähän, ett'eiwät ilmaan pamautuisi. Senjälkeen lähetettiin sinne roswo, joka seuraawana päiwänä olisi hirtettäwä ja hänelle luwattiin armo, joska wirittäisi ruutin seitsemän syltäisellä tulilankalla. Jokainen odotti meren halkeawan siitä äärettömästä pamauksesta. Nähtiinpä kaukoputkella katsoen roswon wirittäwän tulilankan, uiwan maalle sekä tulilankan palawan, ja samassa silmänräpäyksessä.... ei kuultu hiiden hiwaustakaan.

Ruutiwuoren oli käynyt samoin kuin kanuunienki. Se ei palanut. Nyt wihastui kuninkas kowasti, antoi kutsua ylirruutinhuoltajan, joka ruutin oli walmistanut, ja kysyi häneltä, jos hänen haluttaisi tulla ammutuksi maansa pettäjänä, walmistaissansa ruuttulle mitätöntä ruutia. Ruutinhuoltaja kummeksi ja arweli; mahdotointa oli hänen käsittää muuta, kun että kuiwan ruutin piti, ihmisymmärryksen mukaan, wirittäissä palamaan. Sitä todistaaksensa, noudatti hän taas ruu-

tin maalle, kahlasi polwia myöten tähän mustaan ruutiwuoreen ja pisti wain koetteeksi palawan tulitikun ruutiin. Pummmmmm! silloin loisti kun salaman leimaus koko paikkakunnassa, ilma wärisi siitä kauhiasta pamauksesta, ja suunnaton sauhupilwi lewisi yli koko Juutin wallan, ja muuta ei arweltukaan, kun että maan piti paloiksi halkeamaan. Ruuti oli tosiaanki wirinnyt ja ruutinhuoltajasta ei edes pawunkokoista murua sittemmin kohdattu. Hirweä kohtaus oli tämä warsinki; koko Juutin sotajoukko tuli wasemmalta korwaltansa kuuroksi, ja siitä päiwästä pelkääwät ruutia kun kuolemaa.

Silloin astui kuninkaan luokse eräs wanha merimies kädet housun taskuissa, otti uuden tupakkapurun poskeensa ja sanoi: "Teidän majesteettinne, niin totta kuin housuni owat pi'estä mustat, niin warmaan on toi laiwa loihdittu wettä, ilmaa ja tulta wastaan. Ei aallot, tuuli eikä ruuti woi sitte mitään. Käykäämme työhön käsiksi ja palotelkaamme koko suomalaisien noitien walmistama. Ajattelenpa jotta kymmenentuhatta kirwesmiestä ehtiwät siinä ensi kewäksi. Aineesta rakennamme sitten koko Juutin laiwaston uudeksi, jotenka se loihtiman woimasta tulee woittamattomaksi."

"Mutta sillä ajalla tulee kapina kaikissa

Itämeren waltakunnissa!" huokasi sotaministeri syvästi murehtien.

"Ja sillä ajalla upotetaan suuret maat wedenpaisumisella," huudahti piispa ja sitoi hiipan lujemmin pähäänsä.

"Ja sillä wälillä en saa nuuskaa!" walitti kuninkas syvällä huokauksella tästä onnettomuudesta, joka hänen mielestänsä oli katkerinta kaikista.

Mitä siis tehtäwänä? Pidemmältä keskusteltua päätettiin, kuten Akkepanuutinki miehistö, lewätä seikan päälle. Mutta yöllä, kuninkaan, ministerien, merimiehien ja sotaurosten nukkuissa sitkeästi, tapahtui jotakin, jota kukaan ei arwellut. Kaiketi eiwät laiwan walmistajat pakanalliset, noidat suoneet ristityille ihmisille hyötyä siitä. Niiden toimesta tuli wähäinen mato, joka arwaamattomalla pikaisuudella murensi koko sen suuren laiwan, jotta meri lawialta ympärinsä oli walkonen puujauhoista, koko laiwa madon haimpailla murenettiin. Siten katoisi toi ylpeä Akkepanuut wähäisen madon kautta, ja kuninkaan wäki ehti wain palaisen syrjästä pelastamaan, joka kuitenkin oli niin suuri, että siittä koko kirkko rakentaa saatettiin. Suola ja muut ulkomaan tawarat kulkiwat taas estämätä salmella, kansat tyydytettiin ja liika wesi juoksi pois. Mutta mikä riemu eikö Kyöpenhaminassa

nousnut nuuskasta, koska kuninkas sillä taas saattoi astiansa täyttää, taitaan kernaimmin ajatella, kuin soweliaasti kertoa. Koko kaupunki koristettiin ilotulilla, nuuskapuotit kaunistettiin wiireillä, ja kaikki huowiherrat pukeuiwat nuuska-ruskeoihin takkeihin, osoittaaksensa silläki yleistä riemuansa.

Monioita ajast'aikoja on siitä kulunut, mutta wieläkään ei kukaan merimies purjehdi Toornion ja Ahwenanmeren wäliä, puhumata suuresta jättiläs-laiwasta. Wieläki tapahtuu usiasti Merenkurkussa eli Itämerellä, että paksu sumu peittää lakeuden ja kuwailee kummallisia näkyjä. Silloin luulewat merimiehet näkewänsä hirmuisen laiwan yli pilwien koroittuneilla mastoilla ja hirweän laweoilla ilmanpiiriä mittelewillä purjeilla. Ja silloin puristawat wanhat merimiehet päätänsä, likistäwät tupakkia hampaissansa ja lausuwat miettiwästi toisillensa: "nyt näkyy se taas toi wanha Akkepanuut. Paras on kuin korjaamme purjeet; hetken perästä kohtaamme myrskyn."

Mutta kukaan ei tiedä mitä Tuuna-Pekka ja tietäjä sanoiwat, kuultuansa laiwan menekin. Ainoa, joka warmaan tiedetään on, että Tuuna-Pekka siitä hetkestä tuli aina köyhemmäksi ja köyhemmäksi, siksikuin wiimein kulki ruotiwaiwaisena talosta taloon. Tie=

täjä taasen tuli siitä päiwästä aina harmajammaksi ja harmajammaksi, siksikuin kaswoiltansa wiimein oli waapsiaispesän muotoinen, ja sitten katoisi hän, eikä kukaan tietänyt minne. Mutta koskaan ei enää nähdä Akkepanuutin wertaista laiwaa.